

Canonicis à summo Pontifice concessum fuerit indultum exemptionis à cantu, firma remanente obligatione Divinis Officiis in Choro assistendi; cum enim Pontifex valeat omnimodam iis libertatem tribuere, nimirum eos etiam ab assistentia Choro præstanda eximere, multò magis potest, legitima aliqua suadente causa, eos à psallendi debito absolvere, & nihilominus ad frequentandum Chorum adstringere. Ita docent Suarez de Religione t. 2. lib. 4, de Horis Canonicis c. 12. num. 11. Azor. Instit. Moral. part. 1. l. 10. cap. 11. q. 6. & 7. Persicus in tract. de Horis Canonicis dub. 4. n. 12. & 13. Sed, quidquid sit de singularibus hujusmodi casibus, qui disputationis gratia ab auctoribus conficti potius, quam re ipsa existentes dici possunt; negari profectò nequit, quod, cum Chorus ad canendas psallendasque Horas Canonicas institutus fuerit, eique non solum inferiores ministri & cantores, sed ipsi quoque Ecclesiarum Canonici, ex eorum officio debito, assistere teneantur, hi etiam ad canendum, & ad concinendum inferiorum ministrorum Deo psallentium vocibus, ex ipsa eorundem officii natura tenentur. Ideoque fatendum est, & rationi & justitiæ consonas esse Constitutiones Synodales, quæ id à Canonicis præstari jubent, easque odioso novitatis nomine immeritò traduci, cum potius laudandæ essent, utpotè prava corruptelarum germina excidentibus, quæ nimia forsàn Prædecessorum indulgentia in agro Dominico radices egerant. Auctoritates, & canones Conciliorum tam Provincialium, quam Synodaliū, quibus hæc sententia confirmatur, videri possunt apud Pontas in verb. *Canonicus cas.* 6. Genettum *Theol. Moral. tom. 2. tract. 1. cap. 7. de Beneficiis, quæst. 11.* Na-

talem Alexandrūm *Theol. Moral. lib. 2. cap. 8. de Horis Canonicis tom. 2.* Quæ autem hac de re statuta fuerunt à S. Pio V. in sua Constitutione 35. *Bullar. Roman. t. 2.* quæque satis apertè decreta leguntur in Concilii Tridentini *sess. 24. cap. 12. de Reformat. ea per Nos expensa fuerunt in nostra Institut. 107. Latine editionis*, in qua etiam complures adduximus resolutiones sacræ Congregationis prædicti Concilii Tridentini Interpretis, eidem sententiæ constanter faventes, quas Lector ibidem videre poterit §. 3. num. 16. & seq. Concordant epistola encyclica, quam ad Episcopos Italiae conscripsimus Pontificatus nostri annò quinto, impressa in *Bullario nostro tom. 1. n. 103.* in qua de hoc etiam argumento aliqua innuimus §. 24. ac demum Litteræ nostræ in forma Brevis die 19. Januarii 1748. datæ ad Cardinalem Patriarcham Delphinum super concessione nonnullorum privilegiorum favore Capituli, & Canoniorum Ecclesiæ Cathedralis Veronensis, quæ Litteræ impressæ sunt in *supplemento ad calcem volum. 3. ejusdem Bullarii nostri num. 4. pag. 285.*

IX. Ex hactenus dictis colliget Episcopus, non esse sibi metuendum à novatoris calumnia, cum Constitutiones edit, quas necessarias agnoscit ad depravatos populi, Clericique mores reformandos, & sanctissimos Ecclesiæ canones reparandos, temporum injuria, hominumque malitia labefactos; facillè quippè ab improborum dieteris se tuebitur decreto Tridentini *sess. 22. cap. 1. de Reformat.* ubi, postquam omnes innovavit Constitutiones, ad vitam & honestatem Clericorum pertinentes, Episcopos alloquens, ait. «Si qua verò ex his in desuetudinem abisse compererint, ea, quamprimum in usum revocari, &

,,ab

,,ab omnibus accuratè custodiri studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscumque, ne subditorum, neglectæ emendationis ipsi condignas, Deo vindice, poenas persolvant.,,

CAPUT IV.

Quanam sit novitas in Diocesim non inducenda; & primò, ne veteris disciplina restituendæ studio contra recentiores leges, aut consuetudines generaliter receptas, decreta fiant; ubi de Clericorum habitu, & de eorum cohabitatione cum mulieribus consanguineis, aut affnibus.

Quemadmodum prudenter se gerit Episcopus in id incumbens, ut pristina disciplina, quam præfecit abusus, in sua diocesi revirescat; ita imprudenter agit, qui mores in eam inducere tentat, aut numquam receptos, aut ex rationabili causa postea obsoletos, præcipuè si res ejusmodi respiciant, in quibus mutatio fieri potuit sine ullo Ecclesiæ dispendio, & purioris ethices jactura. Quoniam autem in hac re, quæ à rerum, temporum, & locorum circumstantiis maximè pendet, impossibile est universalem regulam constituere, in omni eventu æquè ab omnibus, atque ubiquè servandam, regulæ loco esse poterunt nonnulla, quæ in hoc & sequenti capite proferemus exempla.

II. Episcopus restituendæ Ecclesiasticæ disciplinæ studiosus, plurimas saluberrimas paraverat Constitutiones, in sua Diocæsana Synodo propè diem promulgandas. Eas Nobis, qui tunc temporis Secretarium agebamus sacræ Congregationis Concilii, pro sua erga nos humanitate amicè dedit examinandas. Earum unam offendimus, in qua prohibe-

batur Clericis usus fibularum in calceis, adjecta in transgressores haud levi pœna, ejusque Constitutionis ratio petebatur ex *Cap. Clerici. 15. de vit. & honestat. Clericor.* ubi Innocentius III. inter cætera ornamenta Clericis interdicta, fibulas etiam recenset, inquires: *fibulas omnino non ferant.* At Nos amico Episcopo suasimus, ut hanc Constitutionem deleteret; neque his temporibus aptari diximus laudatam Innocentii III. Decretalem, utpotè quæ de fibulis loquitur, diversis sanè ab illis, quæ nunc communiter apud honestos viros sunt in usu; fibulas enim ad merum olim pertinuisse luxum, & vestium ornatum, testatur Ulpianus in *leg. Argumento 25. ff. de auro, & argento legatis*: inquires: *Fibulae ornamenta magis quam vestis sunt*; & prosequuntur Petrus Faber *lib. 1. semestr. cap. 16.* & Chiffletius in *Anastasio Childerici cap. 16.* & quidem mollia erant ornamenta mulierum potius, quam virorum propria, quemadmodum in *cit. leg.* notavit Glossa *verb. ornamenta*, traditque Plinius *lib. 33. cap. 1.* scribens: *fibulas & alia muliebris cultus*; quamvis reverà, eodem Plinio teste, non deessent viri, qui, mulierum more, aureis, & gemmatis fibulis suas vestes constringerent; quem etiam morem indicat illud Virgillii *Aeneid. 1. Aurea purpuream subnectit fibula vestem.* Quia porro mulieres calceorum loco semper utebantur soleis, quas viri domi tantum gestabant, quod deducitur ex Gellio *lib. 13. cap. 21.* eas pariter pretiosis fibulis revinciebant; quæque ad soleas colligandas erant necessariæ, ad merum luxum & pompam fuerunt postea etiam in calceamentis adhibitæ. Ad hujus verò generis calceamenta, pretiosis fibulis adornata, allussit Concilium Carthagini-

niense IV. anni 398. cum *cap. 45. t. 1.* Collectionis Harduini *col. 982.* ait: *Clericus nec vestibus, nec calceamentis decorem quærat; eademque respexit Concilium Matisconense anni 581. cum can. 5. edixit: „Nullus Clericus sagum, aut vestimenta, vel calceamenta secularia, nisi quæ religionem deceant, inducere præsumat;” tom. 3.* Collectionis Harduini *col. 452.* De præfatis pariter fibulis, vanitati, & pompæ unicè inservientibus, loquitur Innocentium III. liquet ex contextu; ait quippè: *Fibulas omninò non ferant, neque corrigias auri, vel argenti ornatum habentes.* Fibulæ autem, quæ hodie ad calceos colligandos sunt in usu, nisi sint gemmis distinctæ, nullam præseferunt vanitatem, sed solius commoditatis causa adhibentur etiam ab hominibus infimæ plebis, & pauperimis. Quocirca illas Clericis interdiceret, esset malè feriatorum hominum linguas ad diceria & scommata incitare, absque ullo Ecclesiasticæ disciplinæ profectu.

III. Similiter alius Episcopus & pietate & doctrina insignis, Nobis etiam prædictum munus obeuntibus indicavit, inter Synodales, quas edere parabat; Constitutiones, unam se condidisse, qua prohibebat Ecclesiasticis secularibus lugubres vestes in consanguineorum, & affinium obitu induere; siquidem animadvertat, tum Cardinales, & Romanæ Curia Præsules in Urbe, tum Episcopos extra Urbem, hac ipsa ratione se gerere, præterquam quod Regulares nullibi conspiciuntur quidquam in vestitu immutare, decedentibus licet eorum parentibus, aut fratribus, nedum remotioribus consanguineis. Addebat, id sibi valdè consentaneum videri doctrinæ B. Pauli Apostoli, qui in *epistola ad The-*

salonicenses cap. 4. ita scribit: *Nolumus vos ignorare fratres de dormientibus, ut non contristemini, sicut & ceteri, qui spem non habent.* Ad hæc nos quidem respondimus, valdè optandum esse, ut Clerici hanc legem servarent, utpotè quæ & Ecclesiasticis regulis, & aliis Synodalibus Constitutionibus omninò conformis esset. Nam inter Tarraconensis Ecclesiæ statuta unum adest anno 1338. editum, quod legitur *tom. 1. lib. 3.* in hæc verba conceptum: „Ne Clericus in sacris Ordinibus induat se de nigro, seu de vestibus lugubribus, per mortem alicujus, nisi fuerit pater, aut mater, frater, aut soror, aut dominus, quas etiam ultra duos menses portare non possit.” In Concilio Toletano, quod sub Pontificatu Sixti IV. celebratum fuit. *can. 8.* ita legitur: *Ulterius luctuosas vestes induere Clerici in sacris Ordinibus constituti, vel beneficiati, non audeant.* Magis adhuc severa est lex à S. Carolo edita in Concilio Provinciali Mediolanensi V. anni 1579. *p. 3. Actor. Eccles. Mediol. p. 1. pag. 268.* qua scilicet cuilibet Clerico, qui amictu Clericali indutus incedit, districtè prohibetur, ne in propinquorum, ne parentum quidem obitu, vestes lugubres more laicorum induat, gestetque. . . sed pium erga propinquos mortuos charitatis studium, officiumque præseferat omni alia ratione, quæ cum Clericalis ordinis decore, dignitateque omninò conveniat. Et huic quidem per omnia concordant Constitutiones aliarum Synodorum, videlicet Amerinæ anni 1595. Placentinæ anni 1589. Florentinæ ejusdem anni. At nihilominus eidem Episcopo insinuandum duximus, ut antequam hujusmodi Constitutionem in Synodo publicaret, quæ novitatis speciem in illius Dioecesi proculdubio habitura erat,

rem

rem totam maturè perpenderet, videretque, an sibi polliceri posset eandem re ipsa observatum iri, neque potius occasionem daturam esse Clericorum recursibus, oblocutionibus, & querelis, non sine periculo, ut laici quoque in partes accederent. Quibus ille in bonam partem acceptis, ac secum prudenter expensis, à decreti publicatione abstinendum existimavit.

IV. At multò magis cavendum est, ne obtentu renovandi pristinos Ecclesiæ canones, quidquam in Synodo statuatur, quod contrarium sit posterioribus legibus, quibus antiquæ disciplinæ rigor, nonnullis in rebus expressè mitigatus dignoscitur. Exemplum esse potest in cohabitatione Clericorum, & mulierum, de qua Nos pluribus disseruimus in *nostra Iustit. 87.* Ne Ecclesiæ ministrorum existimatio, ulla foedi criminis probabili suspicione imminueretur, magna Synodus Nicæna *can. 3.* juxta versionem Dionysii Exigui *tom. 1.* Collectionis Harduini *col. 323.* ita sancivit: *Interdixit per omnia magna Synodus, non Episcopo, non Presbytero, non Diacono, nec alicui omninò, qui in Clero est, licere subintroductam habere mulierem, nisi fortè aut matrem, aut sororem, aut amitam, vel eas tantum personas, quæ suspicionem effugiunt.* Quanam porrò dicerentur mulieres subintroductæ, litigant Eruditi. Putarunt aliqui cum Turriano *lib. 2. de dogmat. character. Verb. Dei pag. 93.* eo nomine denotari uxores, quibus Clerici, priusquam Ecclesiæ militiæ adscriberentur, essent legitimo connubii foedere copulati; sed istorum opinio explosa fuit à Gothofredo in *not. ad Cod. Theodos. lib. 16. tit. de Episc. leg. 44.* ubi ostendit, Græcum vocabulum, à Nicænis Patribus adhibitum, nequaquam conjugem, sed fœminam significare omninò extraneam, nulloque

parentelæ vinculo Clerico devinctam. Alii cum Christiano Lupo in *not. præfat. Can. tom. 1. pag. 21. & seq.* ea voce designari opinantur Agapetas. Erant autem Agapetæ, Deo devotæ fœminæ, quas Deo pariter sacrati viri, per quamdam spiritualis adoptionis speciem, sibi in matres, sorores, aut filias adscisciebant, & pietatis fovendæ studio, aut certè prætextu, secum domi retinebant. Quia verò hujusmodi contubernium, etsi fortassè plerumquè flagitio careret; flagitii tamen periculo, & suspitione numquam profectò vacabat, semper fuit ab Ecclesia improbatum. In illud acriter invecus est Cyprianus *epist. 62. ad Pomponium Episcopum.* Patres Antiocheni scribentes ad Dionysium Papam, apud Eusebium *lib. 7. cap. 30.* Paulo Samosateni, Synodali sententia & Patriarchatu dejecto, maximo crimini dederunt, quod *subintroductas* haberet, suisque Clericis permitteret mulieres: *Quid hic referre attinet (ajebant) subintroductas, ut Antiocheni vocant, mulieres tam ipsius, quàm Presbyterorum ejus, ac Diaconorum? in quibus non hoc solum, sed etiam alia insani-bilia crimina, quorum conscius est, & quorum ipsos reos esse convincit, nihilominus tegit, ac dissimulat, ut illos sibi obnoxios habeat.* Ad eundem autem scopum propulsandi ab Ecclesia Agapetarum pestem, ut eas vocat Hieronymus *epist. 22. ad Eustochium*, collimasse Patres Nicænos, cum Clericis vetuere, ne subintroductas haberent mulieres, cum aliis sensis laudatus Lupus; quamvis verè non statim voti compotes facti fuerint, siquidem eundem ab usum vehementer postea inclamarunt Gregorius Nanzianzenus in *carmine continente præcepta Virgini-um.* Hieronymus *cit. epist. 22. epist. 125. ad Rusticum Monachum, & epist. 128. ad Gaudentium.* Chryso-

to-

tomus, teste Palladio in ejus Vita, atque Patres.

V. Verum, etsi nullus neget, mulieris subintroductæ voce etiam *Agapetas* comprehendi, præter eas tamen quamcumque aliam foeminam extraneam designari, evidenter demonstrant Gothofredus *cit. loc.* & Ferdinandus Mendoza de *Confirmando Concilio Eliberitano lib. 2.* Equidem Honorius, & Theodosius junior, Imperatores, legem sancientes canonis Nicæno accommodatam, non tantum cum foeminis, secum sororum nomine assumptis; sed cum quibuslibet extraneis consortium habere Clericis interdixere; exceptis matre, filia, & sorore germana, in quibus arctum consanguinitatis vinculum omnem remouet sævi criminis suspicionem: *Eum, qui probabilem sæculo disciplinam agit, decolorari consortio sororiae appellationis non decet. Quicumque igitur cujuscumque gradus Sacerdotio fulciuntur, vel Clericatus honore censentur, extranearum sibi mulierum interdicta consortia cognoscant; hac tantum eis facultate concessa, ut matres, filias, atque germanas, intra domorum suarum septa contineant. In his enim nihil sævi criminis existimari fœdus naturale permittit, leg. 19. Cod. de Episc. & Cleric.* In eundem sensum Nicænum canonem exposuere quotquot illum renouarunt posteriora Concilia. Carthaginense IV. anni 398. *cap. 46. tom. 1. Collectionis Harduini col. 982.* ait: *Clericus cum extraneis mulieribus non habitet.* Arelatense II. ann. 452. *can. 3. tom. 2. Collectionis Harduini col. 773.* *Si quis Clericus à gradu Diaconatus in solatio suo mulierem, præter aviam, matrem, filiam, neptem, vel conuersam secum uxorem habere præsumperit, à communione alienus habeatur. Par quoque, & mulierem: si se separare noluerit, pena percellat.* Ilerdense

anni 524. *can. 15. tom. 2. ejusdem Collectionis col. 1066.* «Familiaritatem extranearum mulierum licet ex toto sancti Patres antiquis monitionibus præceperint Ecclesiasticis evitandam, id nunc tamen nobis visum est, ut qui talis probabitur, si post primam, & secundam commotionem se emendare neglexerit, donec in vitio perseverat, officii sui dignitate privetur.» Avernense anni 535. *can. 16. tom. cit. col. 1183.* «Episcopi, Presbyteri, atque Diaconi, ita sanctæ conscientia luce resplendeant, ut effugiant probitate actuum maledicorum obloquia... Fugiatu his extranearum mulierum culpanda libertas; & tantum cum avia, matre, sorore, vel nepte, si necessitas tulerit, habitent; de quibus nominibus, ut priorum canonum series continet, nefas est aliud, quam natura constituit, suspicari.» Concilium Romanum, congregatum à Zacharia Papa anno 743. *can. 2. tom. 3. ejusdem Collectionis col. 1927.* «Ut Presbyteri, vel Diaconi subintroductas mulieres nullo modo secum audeant habitare, nisi forsitan matrem suam, aut proximitatem generis sibi habentes, quæ suspensiones effugiant; sicut in Synodo Nicæna continentur.» Concilium Moguntinum anni 813. *can. 49. tom. 4. ejusdem Collectionis col. 1016.* «Omnibus Clericis foeminas secum in domibus suis habere, ultra licentiam canonum, firmiter sit contradictum.» Remense ejusdem anni 813. *can. 22. ib. col. 1020.* «Ut à Sacerdotibus omnis suspicio mulierum funditus eradiceatur; cum quibus etiam nulla habitatio eis concedatur, præter illam, quæ in Nicæna Synodo permittitur, id est, matrem, aut sororem, vel eas tantum personas à quibus omnes suspensiones effugiant.

VI.

VI. At veniam, quam Nicæni Patres Clericis dederant, cohabitandi cum matribus, filiis, & germanis sororibus, nonnihil ampliavit Concilium Carthaginense III. anni 397. illam non solum ad foeminas extendens, remotioribus sive consanguinitatis, sive affinitatis gradibus, iisdem conjunctas, sed etiam ad eas, quarum indigerent famulatu; ait quippe *can. 17. relat. dist. 7. Can. 27.* «Ut cum omnibus omnino Clericis extraneæ foemina non cohabitent, sed solæ matres, avia, & matertera, amita, sorores, & filia fratrum, aut sororum, & quæcumque ex familia, domestica necessitate, etiam antequam ordinarentur, jam cum eis habitabant; vel si filii eorum, jam ordinatis parentibus, uxores acceperint; ut servis non habitibus in domo quas ducant, aliunde ducere necessitas fuerit.» Ex opposito Concilium Foro-Julienense anni 791. *cap. 4. tom. 4. Collectionis Harduini col. 858.* ob turpe & nefarium, quod perpetrari contigerat, facinus, præfatam licentiam revocavit, nec deinceps permittendum statuit, ut Clericus cum ulla prorsus muliere, ne matre quidem excepta, cohabitaret, inquires: «Ut, juxta Nicæni venerandi definitionem Concilii, nullus patiatur subintroductas mulieres secum in domo propria habere, vel privatè cum eis cohabitantes conversari; & quamquam de quibusdam inhonesta carentibus suspicione, clementius aliquo modo inibi legatur indultum, nos tamen omnes omnino nunc necessarium vetare prospeximus; eò quòd experimento didicerimus, illarum velamento, alias licentias ad eos aditum veniendi, perditionis causam habuisse.» Foro-Julienensi consensere Concilium Nannetense incerti

anni *can. 3. tom. 6. part. 1. ejusdem Collectionis col. 457.* «Prohibendum, & modis omnibus interminandum est, ut nullus Sacerdos eas personas foeminarum, sicut, & in canone insertum continetur, de quibus suspicio esse potest, in domo sua habeat. Sed neque illas, quas canones concedunt (quia, instigante diabolo, etiam in illis scelus frequenter perpetratum reperitur, aut etiam in pedissequis illarum) scilicet matrem, amitam, sororem.» Moguntinum anni 888. *cap. 10. tom. 6. part. 1. ejusdem Collectionis col. 406.* «Ut Clericis interdicator mulieres in domo sua habere omnimodis decernimus. Quamvis enim sacri canones quasdam personas foeminarum simul cum Clericis in una domo habitare permittant; tamen, quòd multum dolendum est, sæpè auidimus, per illam concessionem plurima scelera esse commissa... Et videlicet constituit hæc sancta Synodus, ut nullus Presbyter ullam foeminam secum in domo propria permittat, quatenus occasio malæ suspensionis, vel facti iniqui penitus auferatur:» & Concilium Metense ejusdem anni 888. *cap. 5. cit. tom. 6. part. 1. col. 411.* *Sacerdotes... nequaquam in sua domo secum aliquam foeminam habeant, nec matrem, nec sororem.* Verum Innocentius III. scitè perpendens, non esse facile præsumendum scelus, à cujus turpitudine natura ipsa quodammodo abhorret, neque rationi consentaneum reputans, legem ferri ad præcavendum periculum, quòd rarissimum est, Nicænum canonem restituit, easque foeminas Clericorum ædes incolere permittit, quas Nicæni Patres nulla aspergi obliqua suspicione existimarunt: rescribens enim ad Episcopum Pistoriensem in *cap. A nobis 9. de cohabit.*

32
32 *tat. Cleric. & mulier. ait: Cum Clericis quoque non permittas mulierculas habitare, nisi fortè de illis personis existant, in quibus naturale fœdus nihil permittit sævi criminis suspicari.*

VII. Hac posteriori Innocentii III. Decretali nemo dubitaret contrariis Synodorum sanctionibus modò allegatis derogatum fuisse, nisi Constitutio Nannetensis inserta foret Compilationis Decretalium Gregorii IX. locumque haberet in *cap. 1. de cohabit. Cleric. & mulier.* etsi falsò ibi adscribatur Concilio Moguntino, in quo etiam legitur, aliis tamen verbis renovata; sed postquam in codicem Juris communis relata est, nedum revixisse, sed vim, ac robur universalis legis videtur insuper adepta. Hac ratiocinatione decepti aliquot Episcopi, se Juri communi instituisse putarunt, cum Clericis vetuere, ne cum ulla prorsus foemina, licet arcissimo sibi consanguinitatis nexu obstricta, cohabitarent. Verùm aliter sensere peritissimi sacrorum Canonum Interpretes, quibus compertum cum sit, jurium contrarietatem esse evitandam, nec facile in eadem Canonum Collectione admittendam, ita res visa est componenda. Decretalis (inquiunt) Innocentii III. regulam constituit universalem, communiter observandam. Decretum Nannetense ponit regulæ limitationem in specialibus quibusdam eventibus adhibendam. Itaque priori est inhærendum, cum unius Dioecesis Clericis certa norma præscribitur, ad quam omnes se componere debeant; posteriori insistendum, cum de hoc, aut illo agitur, cujus mores sunt depravati, & cum qualibet prorsus muliere consuetudo suspecta. Quamobrem licet in Dioecesi contingat, turpe incestus flagitium semel, aut iterum ab uno, aut altero Clericorum perpetrari, non idcirco fas erit

Episcopo à communi regula recedere, & non sine populi admiratione, ac scandalo, quasi omnes haberentur ejusdem enormis criminis aut rei, aut suspecti, statim edicere, ne ullus in posterum Clericorum cum nepte, amita, sorore, aut matre cohabitaret; sed si quemquam reperiat dubiæ famæ, cujus cum consanguinea contubernium, etiam apud probos, & prudentes viros, male oleat; illi, cui certè congruit regulæ limitatio, separationem injungat, ea tamen adhibita circumspectione, & cautela, quam rerum circumstantiæ exposcunt, ne delictum, quod latet, patefiat. Non propterea tamen Constitutionem improbamus, qua Episcopus omnem cum mulieribus cohabitationem Clericis interdicit, nisi ipse prius, earundem qualitatibus examinatis, illam prava suspitione vacare compererit; hoc quippè alium non esset, quam sibi decernendum reservare, num hæc, vel illa foemina cadat in censuram, an potius in limitationem regulæ Nicænæ ab Innocentio III. innovatæ. Ita sancitum legimus à S. Carolo Borromæo in suo Concilio Provinciali Mediolanensi I. in *cujus part. 2. Actor. Eccles. Mediol. part. pag. 19.* habetur: „Quoniam non solum malum cavere, verùm etiam omnem mali supicionem fugere oportet, ne in cujusquam offensionem incurramus; in ædibus ad Canonicorum, aliorumve Clericorum domicilium, & usum ædificatis, aut aliis, in quibus ipsi habitant, foeminas quascumque, etiam quovis sanguinis, cognationis, aut affinitatis vinculo eis conjunctas, habitare prohibemus, nisi Episcopus in alicujus urgenti necessitate aliter faciendum esse duxerit, cujus conscientiam in hoc valdè oneramus.” Ejusmodi S. Caroli Edictum, plu-

plurimum tamen mitigatum, Nos servari præcepimus à Parochis nostræ Bononiensis Dioecesis, quibus convivere permisimus cum foeminis, usque ad tertium consanguinitatis, & primum, ac interdum etiam secundum affinitatis gradum sibi conjunctis; cæterarum verò nomina ad Nos deferri jussimus, ut, earum conditione inspecta, deliberemus, an sine ullius offensione possent Parachorum ædes incolere. Quia porrò hoc nostrum Edictum, etsi tanta indulgentia lenitum, pluribus nihilominus visum est asperum & severum, illud ab obloquentium diceris vindicavimus in *cit. nostra Inst. 83.* ubi plurima ad rem facientia videri possunt accumulata.

VIII. Cæterum exceptio ista, quæ tum à Canonico, tum à Civili Jure admittitur quoad personas naturali foedere conjunctas intra certos gradus, in quibus, licet diversi sint sexus, inhonestum aliquid suspicari communiter non licet, tunc locum habet, cum agitur de Clericorum, & mulierum cohabitatione. Quamvis autem ex quadam falso præsumpta rationis paritate reprehendendas nonnulli judicaverint Synodales quorundam Episcoporum Constitutiones, quibus severè vetitum fuit, ne in eodem lecto simul cubare permittantur fratres, & sorores septennio majores, neve ejusdem ætatis filii, aut filiæ in eodem cubili unâ cum patre, & matre retineantur; nimis tamen patens est hujusmodi censuræ injustitia; & magna, quæ intercedit, differentia inter cohabitationem in una domo, & condormitionem in eodem lecto. Porrò in Concilio Mediolanensi IV. quod habetur *part. 1. Actor. Eccles. Mediol. pag. 316.* „Parochus, ut diligentissimè poterit, & Episcopus in primis, tum auctoritate sua, Tom. II.

„tum etiam, si opus erit, secularis Magistratus ope implorata, id maxime, moperè curet, ut ne cum foemina, quocumque vel arcissimæ propinquitatis gradu, conjuncta, mas simul cubet; etiamsi ambo puerili ætate sunt, ita tamen grandiusculi, ut aliter, qua inde suspicio, periculum, occasiove impuri flagitii committendi, existere possit. Nec verò paupertatis, angustæve habitationis excusationis locus facilè relinquatur, quominus istius modi impuritatibus occasio omnis præcidatur; cum humi potius, atque adeo sub dio jacere satius esset.” Item in Synodo Fulginatensi à bon. mem. Episcopo Baptistelio celebrata anno 1722. quæ recognita & approbata fuit in Congregatione particulari, cujus Secretarii munus Nos tunc in minoribus constituti, obivimus, illud idem præscribitur *cap. 7. n. 8.* & prohibitio redigitur ad eos, qui septimum ætatis annum compleverint; deinde *sequenti cap. 9.* inter casus Episcopo reservatos recensetur eorum delictum, qui curam gerentes filiorum, aut nepotum diversi sexus, permittunt, eos simul, mares nimirum & foeminas septennio majores, in eodem lecto cubare.